

Pojedini brojevi:		Mjesečna pretplata:	
U Beogradu i u krajevima zapadno od ...	40 helera	U Beogradu i u krajevima zapadno od ...	2-50
U Srbiji i u krajevima istočno od ...	12 helera	U Beogradu sa dostavom u kuću ...	3-
U inostranstvu	U inostranstvu ...	4-50

Jredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličinovac broj 21. Telefon br. 28.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

RATNI IZVJESTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 21. maja.
Na talijanskom frontu dovela je obostrana razvijena izvidjačka djelatnost u više mahova do većih borbenih akcija. Jugoistočno od Mori-a prodrla su noću u oči Duhova odjeljena ugarske pješadije u neprijateljske položaje. Na loppijskom jezeru kod Asiaga i na Sasso Rosso odbijene su talijanske izvidnice. Kod Fenera su jača neprijateljska odjeljena odbijena protivnapadom. Kod Capo Sile oteli su nam Talijani jedan predstražarski šanac. C. i k. telačka satnija br. 14. oborila je 19. o. ml. 4 neprijateljske letilice, koje su sve pale na naše zemljište.

Načelnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodjstva

Kb. Berlin, 21. maja.
Zapadno bojište:
Kemmela je juče ponovo bio cilj jakih neprijateljskih napada. Oni su se svi krvavo slomili. Branioci brda Kemmela postigli su potpun uspjeh. Na frontu od Voormezele do istočno Dranocetera prethodila je jaka vatrena borba pješadijskom napadu. Njihov glavni udar je bio upravljen protiv brda Kemmela i njegovih zapadnih padina. U više navala nastupale su francuske čete, koje su bile naprijed istaknute. Naša topnička i pješadijska vatrena snaga osujetila je njihove nasrtaje i primorala ih da se vrate s teškim gubicima. Mjesni napadi neprijatelja u naše zone ljevaka izravni su protiv napadom. Istočno je od Lokera još zaostalo jedno francusko gnijezdo. Po iskazu zarobljenika engleske divizije nalazile su se spremne u trećoj liniji. Kako je Francuzima osuđen svaki uspjeh, to one nisu ni upotrebljene. S večeri i u toku noći topnička borba je dostigla najveću žestinu. Odbijeni su s večera ponovni neprijateljski napadi iz Lokera i noćni djelimični napadi sjeveroistočno od Lokera.

Na ostalim borbenim frontovima prošao je dan srazmjerno mirno. Jača vatra bila je upravljena protiv naših baterijskih položaja i pozadnih mjesta obostrano Lyse, naročito u vezi s mjesnim pješadijskim borbama sjeverozapadno od Merville-a. S večeri se prolazno povećala vatra i kod Bucquoy-a i Hebuterne, južno od Villers-a i Avre. Na ostalim frontovima ništa značajnog.

Za posljednja 3 dana oboreno je 59 neprijateljskih letilica i 3 izvidnička balona.

Propala zamašna francuska ofenziva protiv Kemmela. Njihova Veličanstva u Carigradu.

Poručnik Loewenhardt postigao je svoju 24. narednik Rumay svoju 20. i 21. vazдушnu pobjedu.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Njemački večernji izvještaj

Kb. Berlin, 20. maja.
Wolffov ured javlja: Uz teške su gubitke za neprijatelja osuđeni čak francuski napadi protiv Kemmela.

Izveštaj bugarskog glavnog stožera

Bba. Sofija, 21. maja.
Na obadje strane ohridskog jezera pojačana obostrana artiljerijska paljba. Sjeverno od Bitolja prodrla su naša pješadijska odjeljena u neprijateljske linije, odakle su se vratila sa raznim ratnim materijalom. Istočno od Dobropolja rastjerana su vatrom neprijateljska jurišna odjeljena, koja su pokušavala da se poslije artiljerijske pripreme približe našim položajima. Istočno od Vardara izvidjačke borbe, u kojima smo dobili engleskih zarobljenika. Kod Dojra na živahna neprijateljska artiljerijska i telačka djelatnost.

Neutralna nevolja.

Izgledalo je, da je obnavljanje njemačko-švajcarskog ekonomskog ugovora, kome je rok protekao 15. maja, poslije mnogih rasprava osigurano. Sjedinjene Države stavile su dođu svakoake smjele zahtjeve, a ovi su se u glavnom odnosili na liferacije žita kroz francusko pristanište Cete, koje je već 1. februara 1917. isključeno iz zatvorenog područja poštrenog podmorničkog rata. Sa tim zahtjevima htjeli su postići barem djelimično slabljenje podmorničkog rata. Francuska se takodje pojavila, nudeći liferaciju od 85.000 tona uglja mjesečno, da bi time poništila utanačenja o nabavci uglja iz Njemačke. Švajcarska je potpuno upućena na Njemačku, koja je bila spremna, da uz dovoljno poznate velike žrtve te liferacije takodje i izvrši. Ali uprkos svih ovih smetnja došlo je do sporazuma o ekonomskom ugovoru. Ovaj je bio već gotov, njemački potpis, bili su već na ugovoru, kad je savezno vijeće sprječilo švajcarske ugovorače, da potpišu ugovor takodje i sa svoje strane. Francuska je protestovala protiv kontrolnih odredaba, koje bi imale da sprječuju upotrebu njemačkog uglja u švajcarskoj

ratnoj industriji za sporazumne sile. I Francuska je zaprijetila Švajcarskoj sa teškim represalijama, pa čak i ekonomskim ratom, ako bi ona potpisala onakav ugovor, kakav je bio zaključen u nacrtu.

Kako je francuski otpravnik poslova u Bernu doznao za pojednostoj nacrtu i pregovora, na kojima na svaki način nije prisustvovao, nije još objašnjeno. Po svoj prilici se radi o jednom novom krenju diskrecije, što se u Švajcarskoj nije po prvi put desilo. Ma koji poznavalac okolnosti mora da je dojavio predstavniku Francuske, kako se Njemačka u nacrtu ugovora izjavila spremnom, da će se za tako dugo vrijeme odreći kontrole nad upotrebom uglja, dok francusko obećanje uglja ne bude u približno istom odnosu ispunjeno, kao i njemačke ugovorne obaveze. Time je Francuska primorana da izvrši svoju ponudu uglja, za šta ona očigledno nije imala namjere. Zato je Švajcarskoj prijetila. Savezno vijeće je opet jedared zgriješilo njemačkoj trpeljivosti i zatražilo rok za predomišljanje. 16. maja je nastupilo neugovorno stanje u ekonomskom saobraćaju sa Švajcarskom, a Njemačka je odbila odgovornost za posljedice.

Ali sad izgleda, da švajcarsko savezno vijeće ozbiljno hoće, da se francuskoj smielosti oduku opre. Posljednje vijesti iz Berna javljaju, da se potpisivanje ugovora ima očekivati skorih dana. Francuski šahovski potez sa svojom ponudom od 85.000 tona uglja, pokazao se kao manje povoljan u materijalnom pogledu za sporazumne sile. Umjesto, da pregovorima smeta, on ih pomaže, te sada Švajcarska u veoma konsekventnom postupku ide dalje. Pošto se sa švajcarske strane hoće da ujedno riješi i pitanje o transportu, moraće sporazumne sile svoj predlog uzeti ozbiljno, a to znači znatnu žrtvu za njih. Odluka saveznog vijeća, da se drži ugovora sa njemačkom uprkos francuskih prijetnja, dokazuje svjesnu i mudru politiku, koje se savezna vlada pridržava u postupku sa ovim teškim problemom. U Švajcarskoj su uvjereni u njemačku lojalnost, koja nema ni najmanje krivice u tome, što je nastupilo odgadjanje zaključka ugovora, nego je još u posljednjem času pokazala veliku preduzetljivost.

Ovaj slučaj ponovo pokazuje način, kojim se bore sporazumne sile: one se ne obziru ni na pravo ni na savjest, kao što ne poznaju ni ograničenja u izboru svojih sredstava.

Kad je Njemačka, primorana vojničkim uzrocima bila primorana povri-

jediti neutralnost Belgije, onda su u sav glas vikalo na njemačke „varvare“, koji da gaze svetinju zakona i ugovora. Medjutim Grčka i sirota Holandija moradoše se pokoriti sili sporazumnih sila, makar time i štetovala njihova neutralna savjest.

Sadanje pak perfidno tiranisanje poštene Švajcarske najnoviji je dokaz za nevolju, u koju su engleska i francuska bestidnost otjerale neutralce.

Putovanje Njihovih Veličanstva.

Dolazak u Carigrad.

Kb. Carigrad, 21. maja.
Vladalački supružnici su prispjeli dvorskim vozom 19. o. ml. u 4 i pol sata poslije podne u Carigrad. Željeznička stanica je bila vanredno ukrašena. Na stanicu je radi dočeka došao sultan u maršalskoj uniformi s cjelokupnim dvorskim osobljem. Poslije zvaničnog pozdrava pošlo se u grad. U prvim kolima ala Daunont vozio se car i kralj Karlo sa turskim sultanom, u drugim carica i kraljica Zita s turskim prijestolonasljednikom. U prvim je kolima sjedio još i veliki vezir, a u drugim blviš ministar spoljnih poslova Rifaat paša. Ulaz u divno iskičeni grad ličio je trumfalnom pohodu. Vladalački supružnici bili su obasuti kišom cvijeća. Car i kralj je dobio pozdravne brzojave od austro-ugarskih baterija i njemačkih časnika i četa na palestinskom frontu, na koje je Njegovo Veličanstvo milostivo odgovorilo. U toku poslije podne je bilo poklonstvo austro-ugarske kolonije. U veče je u sultanovu dvoru bio intiman ručak.

Pripreme za novu njemačku ofenzivu.

Talijanski prikaz.
(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“.)
Lugano, 21. maja.

„Corriere della Sera“ je dobio od Barzina ovaj brzojav: Nijemci su na vrlo dugom frontu dovršili moćne pripreme, očevidno u svrhu da stvore neizvjesnost o pravoj tački napada, da iznenada biju neprijatelja i izvijuju pobjedu. Željezničke pruge idu do u samu operacionu oblast, podižu se novi mostovi, drumovi se popravljaju, ogromna smjestišta ratnog materijala nagomilana su duž fronta. Do sad su smjestišta bila dale-

ko od fronta, a sad se nalaze u neposrednoj blizini ubojne linije. Za sve ovo je trebalo vremena, i to je jedan od uzroka, što do sad ofenziva nije još otpočela.

Utvrđenje austro-ugarsko-njemačkog saveza.

Sporazumna vijest o utanačenjima u njemačkom glavnom stanu.

Haag, 21. maja.
„Times“ javljaju iz Washingtona: Francuski vrhovni komesar primio je brzajavno saopštenje, prema kome se u njemačkom glavnom stanu pri pregovorima obadva cara sporazumijela o novom savezu na ovoj osnovi: 1. Trajanje novog saveza računato je na 25 godina. 2. Radi se o vojničkom savezu, koji ide mnogo dalje nego dosadašnji i 3. ekonomski odnosi regulisace se potpuno na temelju srednje-evropskog plana. Ove pogodbe nijesu potpisane, ali su u glavnim tačkama utvrđene.

Njemački vazdušni napad na London.

Engleski izvještaj.

Kb. London, 20. maja.
Zvanično: U nedjelju, poslije 11 sati noću krstarile su njemačke letilice iznad obale Kenta i Essex-a i došle su do Londona. Napad je još u toku.

Kb. London, 20. maja.
Prema zvaničnim izvještajima srušene su četiri neprijateljske letilice, koje su prošle noć napale na London i jugoistočnu oblast. Izgleda, da je bio napad u većem stilu. Bačen je znatan broj bombi, ali do sada nema još izvještaja o gubicima i štetama.

Kb. London, 21. maja.
Prilikom vazdušnog napada na London u nedjelju bili su ovi gubici: mrtvih 17 ljudi, 14 žena i 6 dece, ranjenih 83 čovjeka, 48 žena i 23 djeteta. U provinciji je ranjeno 2 čovjeka, 3 žene i 1 dijete. Učinjena je znatna šteta na kućama i svojini.

Problem opšteg mira.

Njemački socijaliste o mogućnosti mira.

Berlin, 21. maja.

Povodom posjete američkih socijalista u Parizu i Londonu piše „Vorwärts“ o mogućnosti mira i ističe pitanje, da li socijaliste još ostaju pri tome, da se mir može zaključiti samo sa pobjedjenom Njemačkom. Ako je to slučaj, onda treba da budu spremni na jedan dugi rat, čiji kraj za njih može biti nepovoljan. Ako bi pak socijaliste sporazumnog saveza težile da ostvare mir, koji bi njihove narode označio za nepobjedjene, i koji bi omogućio njihovo unutarnje političko i privredno jačanje, onda treba da znaju, da će njihove napore njemačke socijaliste potpomagati.

PODLISTAK

Posljednja dobrotvorna predstava.

„Hasanaginica“, drama u 3 čina, od dr. Milana Ogrizovića. — Igrana u „Dobrotvornom kazalištu“ prvi put 18. maja 1918.

Posljednja predstava, koja je data u ovoj sezoni predstavlja nesumnjivo i najveći uspjeh kazališta, koje je bilo organizovano u tako plemenitoj svrsi. Cjelokupan sud publike je: da je i glumački i u opšte scenski Hasanaginica najbolje pripremljena i najljepše izvedena stvar od svijlu dosadašnjih. U kratkoj istoriji ovoga kazališta to je ispalo sa svim spontano. Kir Janja je bio uvod u teško započeti posao sa literarnom osnovom u nacionalnom duhu; Ciganin je već otkrio glumačke talente, sa kojima se ima raditi; Kod bijelog konja se pokazalo, kakav treba da bude dobar konverzacioni ton u izradjenoj igri; Košana je dala više režijske originalnosti u jednom dobrom domaćem komadu, koji se podigao dramatski; Čast je pružila dobru igru ansambla u režijski čistijoj izradi; Hasanaginica je, naposljetku pokazala maksimum glumačke i scenske vještine, koja je bila moguća na pozornici „Kasine“ u sadašnjim prilikama. Taj crescendo u čisto umjetničkom prikazivanju stvarao se postepenim prikupljanjem umjetničkih snaga i tehničkih sredstava. Što se u tome razvoju na vrhuncu došlo baš do Hasanaginice, to je ispalo savim pravom; jer drama g. Ogrizovića

zaslužuje u najvećoj mjeri što bolju izvedbu. Kako je pozvana krtika — hrvatska, srpska a i strana — dala već svoj sud o njenoj literarnoj i scenskoj vrijednosti, to ćemo se mi ovdje ograničiti samo na igru beogradske glumaca, koja zavrjeduje naročitu pažnju, jer je u njoj dan maksimum umjetničkog naprežanja.

Glumci su se uistinu nadmetali, ko će više uložiti truda i unijeti umjetničkog duha u prikaz. Tu je bilo i stila i detaljne izradbe. Gđa Taborska, koja je ulogu Hasanaginice glumila već deset puta s uspjehom u Osijeku, bila je u svakom pogledu izvrsna. Kod nje se mora naročito istaći glumačka izradjenost u detaljima, što je u ostalom neminovno potrebno u jednoj ličnosti, kod koje se duševno stanje mijenja munjevitom brzinom. Ova psihologij-ska, topli i intimna strana rola najbolje joj je uspjeha; ona je svu srdačnost salonske ljubavnice prenijela na klasički koturn, na kojem se inače nije vična kretati, što se moglo opaziti u dramatskim provalama, gdje treba više glasa i više oporosti. U lirskim momentima (oproštaj s djecom) bila je gospodja dirljiva do suza. I ako gospodji Taborskoj ne dostaje urođeno nacionalno osjećanje za djela ove vrste, ipak se gospodja, s puno uspjeha, urođenim glumačkim instiktom, uživlala u cijelu stvar. Samo dobro „narodno“ uho moglo je na rijetkim mjestima zapaziti koju intonaciju mimo dikeije, dok je cijela rola imala potpuni karakter fine naše narodne duše, ponosne u ljubavi i u patnji.

O. Gavrilović, kao Hasanaga, dao je snažan tip osjećajnog a primitivnog čovjeka. On je pokazao mnogo

zamaha i poleta, idealizirajući jednog junaka iz narodne poezije, pa kao hotimice klonio se gdje-gdje realnog stila. Njegov stas ima linije; njegov glas modulacije. To je glumac plemenite rase u svakom pogledu. U ponosne agovske, gosparske crte zaodijevao je romantiku svoje ljubavi, koju u gordosti ne priznaje a ipak njom kipti. U trećem se činu uzvimo u visinu prave umjetničke kreacije.

G. Todorović je prikazivao Pintirović bega s mnogo otmjenosti begovske, možda mjestimice više, no što je za samu ličnost gordog i razmetljivog bega bilo potrebno. Ali ga je dao u određenoj, jednostavnoj liniji, od početka do kraja, logično i izrazito. Njegove su crte suve ali uvjerljive i duboke, pa tako nadomještaju plastiku, po kojoj inače iskače ova rola.

Odja Rucović, kao Ummihana, bila je neobično dobra. Tip svekrve i starinske žene izbljao je jakim izrazom, iz svake njezine riječi, koje su bile kao u kamenu urezane. Ona je savršeno nadopunjavala onaj gotovo operni ansambel, koji dominira u radnji prvog čina.

Gca Djordjević, kao Sultanija, mora se jako pohvaliti. Imala je iskrenog tona, neposrednog izraza, prirodno gesta, više no što ga imaju mnogi stariji i iskusniji glumci. To mlado stvorenje ima, nema sumnje, talenta i ljubavi za scenu.

G. Gošić je bio dobar kao Imoski kadija, mekši no što se to od njega i očekivalo. Uspio je savladati svoj, inače dosta neobuzdan, temperament i dati potrebne moll-boje čežnjivom kadiji.

Gđa Pavlović je dala neobi-

no lijep, živ tip begovice. Njeno držanje je bilo dostojanstveno i prirodno u istu mah. — Gđica Mihajlović kao robinjica Vlahinja imala je poetične udesbe, te je svoj mali prizor cjelovito iznijela.

U manjim, a lijepo izradjenim rolama isticali su se: g. I. Stanojević, Dinulović, gđa Todorović, gca Z. Todorović, pa g. Spiridonović (vrlo prirodan sluga Huso). Ne bi nikako trebalo zaboraviti pohvalom djecu, koja su takodje „uigrala“ svoje role i pravom ih djetinjom dražešću donijeli, zatim pjevanje mujezina, g. Pavlovića, koje je stvaralo vrlo jak „Stimmung“ u drugom činu.

Scena je bila plastična, živa, bolja no što se moglo očekivati od ograničenih tehničkih sredstava ove male pozornice. G. Čekić u punom je smislu te riječi načinio čudo, naročito u prvaj slici, kull Hasanaginoin s balustradom. I kod glumaca i kod režije moglo se vidjeti, da su radili s vrlo mnogo truda i ljubavi spram djela svog upravnika. Ljepše nije mogla završiti ova ljetna sezona „narodnih dobrotvornih predstava“, pa je opšta želja publike, da se ona na jesen — ako Bog da — produži ovim putem, kojim je pošla.

M. Kostičeva: Čežnja.

Već je sunce zašlo. Zapad još plamtli u žaru umirućih zrakova i srebrni glatku površinu mirne i duboke vode; vazduh drhti, dan se lagano kloni noći i suton slazi tihim spuštanjem obavijajući sivim velom umorenu reku. A gde su moje misli? One blude daleko, daeko za posljednjim

zrakom u zemlji snova; one lete tebi, dragi, cne te traže, one žude, one drhte i strepe, one hoće, one čeknu za tobom i mole da dodješ. Gde si dragi? Noć je strašna i bleđa i mirisna i zvezde trepte tiho. Ja sam sama dragi. Zemlja je vlažna i topla; ona se predaje poljupcu noći svesno i požudno i vazduh je pun opojnog, vlažnog mirisa njenog i gorkog jorgovanovog lišća. I jasmin je procvetao i nežni, beli cvetići, racipaju svoj tužni miris i slavuj peva u njegovim bokovima jednu strasnu pesmu beskrajnje sreće i žudnje. I dok noć rasipa poverljivo nevidljive ruže sna i zvezde liju svoju blagu svetlost, ja sanjam o tebi i moja duša drhće i čekne za zagrljajem i moje usne traže oči tvoje i kosu; ja hoću tebe dragi, hoću te svom strasću svoje bujne prirode, hoću te svom mladošću i krvlju, hoću te svom silinom svoje prve, velike ljubavi. Moj je bol ogroman i dubok kao i strast, kao i ljubav moja. O, kad bi znao koliko patim dragi, koliko je noći neprospavanih bilo ispunjeno mislima na tebe i bolom za nepovratnim prošlim danima. Gde su iščezle one tihe večeri, oni srećni časovi, koje smo provodili zajedno — večnost je prohujala, dana je prošlo mnogo, vrlo mnogo od tada; jedni su bili sveti a drugi tužni, jedni veseli a drugi tužni, ali ni jedan od njih nije doneo više sreće i više bola, više zadovoljstva i radosti i ako su tih istih dana sve moje iluzije umrle. Jesi li me voleo tada dragi? Veče je tek bilo palo sumorno i vlažno i ti si došao. Moja je sobica bila u polutami i ja sam ti se obradovala mnogo i srdačno. Pa ipak, ponos nije dozvoljavao da ispoljim svoje osjećaje,

Njemačko-švajcarski privredni sporazum.

Švajcarska štampa o njemačkoj predusretljivosti.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Berlin, 21. maja.

„Berliner Tageblatt“ javlja iz Berna: Švajcarske novine izražavaju se veoma oprezno o sukobu sa Francuskom, ali čak i Francuskoj naklonjena štampa priznaje dobru volju i predusretljivost njemačkih ugovarača. Kao što se sada doznaje, Njemačka je i kod cijene uglja nešto popustila. Pošto je savezno vijeće objavilo tekst nepotpisanog utanačenja pojačava se u svima krugovima mišljenje, da je Njemačka do krajinosti bila predusretljiva. Naročito se priznaje, da je Njemačka spremna, da uprkos neugovornog stanja privremeno ne obustavlja liferacije. Prema Francuskoj zadržala je štampa svoje povučeno držanje, da ne bi smetala pariske pregovore.

Podmornički rat NOVA POTAPLJANJA.

Kb. Berlin, 21. maja.

U zapornom polasu oko Engleske naše podmornice su potopile ponovo pet parnih brodova i dva jedrenjaka, ukupno 21.000 bruto tona. Uspjesi su većinom postignuti na zapadnoj obali Engleske i u kanalu. Glavna zasluga u uspjesima pripada podmornici pod zapovjedništvom kapetana Huntliusa. Svi su brodovi, osim jednog, bili tako natovareni, većinom ugljem.

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Šteta uslijed podmorničkog rata.

Kb. Berlin, 21. maja.

Wolffov ured javlja: „Daily News“ je izračunao štetu, koju postaje potapljanjem jednog jedinog teretnog broda, ovako: Kao što stručnjaci izjavljuju, za gradnju jednog broda od 10.000 tona potrebno je 6 i po mjeseci dnevnog rada od 9 sati. Pošto se brod spusti u vodu treba da prođe još šest nedjelja, pa da brod postane sposoban za službu. — Iz ovoga se vidi kolika je ogromna šteta u radu i materijalu koju naše podmornice nanose neprijatelju.

Razne brzojavne vijesti.

Okruzne uprave u Češkoj.

Kb. Beč, 21. maja.

Državni naredbeni list objavljuje ministarsku naredbu, koja se bavi uvodjenjem okružne uprave u kraljevini Češkoj. U Češkoj se imaju ustanoviti 12 nadležstava, koja će svršavati namjesničke poslove. Prva okružna uprava ustanovljuje se 1. januara u Leitmeritzu i Kralji. Vinogradima.

Pred novim putom grofa Buriana u Berlin.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Berlin, 21. maja.

Javlja se iz Beča: Kako se čuje, prema dosadašnjim dispozicijama putovaće grof Burian početkom juna u Berlin.

Njemačka i Elzas-Lotringija.

Kb. Berlin, 21. maja.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ piše: U njemačkim novinama preštampana se jedan brzojav „Az Esta“, koji navodno iz neospornih činjenica izjavljuje, da je

za vrijeme kancelara Bethmann-Hollwega njemačka vlada bila spremna, da se odreče jednog „malog“ dijela Lotrinške. Ovaj list nalazi se u zabuni, jer njemačka vlada nije nikada bila spremna čak ni za tako mala odricanja.

Zabrana otpravljanja tajnih šifara u Rusiji.

Kb. Moskva, 21. maja.

Moskovski konzulski zbor je uputio sovjetu vlade zajednički protest protiv zabrane otpravljanja tajnih šifara. Traži se da se ta mjera ukine, jer je protivna međunarodnom pravu.

Japansko-kitajsko vojničko utanačenje.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Bern, 21. maja.

Kako „Temps“ zvanično izvještava, javljeno je silama sporazuma, da je zaključeno japansko-kitajsko vojničko utanačenje.

Gladi u Petrogradu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Köln, 21. maja.

„Kölnische Zeitung“ javlja iz Amsterdama: Petrogradski saradnik „Times“-a doznaje, da je glad u Petrogradu sve strašnija. Dvije trećine svih dućana zatvoreno je, pošto nema robe. Dnevni obrok hljeba iznosi 1/3 funte. Hljeb je sasvim vlažan i ne može se jesti. Nema ničega, čak ni krumpira.

Sa Balkana BUGARSKA.

Glasovi štampe povodom posjeta austro-ugarskog vladarskog para.

Iz pozdravnih članaka, koji su tim povodom izišli u novinama, daje se riječ izraz solidarnosti Austro-Ugarske i Bugarske. Poluslužbeni list „Narodni Prava“ piše: Posjeta carskog para ne samo da je izraz oprobanih savezničkih osjećaja između Austro-Ugarske i Bugarske, nego također politički događaj od utoliko većeg domašaja za položaj na Balkanu, što je bugarski narod upravo namjeran da ostvari svoje narodno jedinstvo. Organ vojske „Vojni Izvještaji“ razlaže: Ova posjeta čini, da rodbinske veze između dvorova u Beču i Sofiji postanu još tješnje, očajava austro-ugarsko-bugarsko bratstvo u oružju i učvršćuje još više veze međusobnog povjerenja i sloge između obadvije zemlje, veze, koje traju već 30 godina. Nezavisni list „Dnevnik“ kaže: Činjenica, da carski par dolazi u Bugarsku, jeste svečano priznanje uspjeha, koje je zadobila naša zemlja, otkad je postala nezavisna, i koje je bugarski narod, zahvaljujući svojim neospornim sposobnostima, ostvario pod vodstvom svoga kralja, uz pomoć austro-ugarske diplomacije.

Znamenitiji krajevi Srbije.

Njihova Istorija.

U Srbiji, može se slobodno reći, nema ni jednog kraja, ni jednog mesta, za koje nije vezan poneki važniji ili manje važan događaj iz davninašnjeg doba ili iz doba postojanja i daljeg razvijanja države, koje ne bi bilo kolevka pojedinih lica, koja su se u tim istorijskim događajima svojim radom nalazila na prvim mestima. Istorija pojedinih krajeva Srbije, gradova i sela u njima, predstavlja odseke njene celokupne istorije, pune zanimljivosti kao ogledalo silnih napora jednog naroda u njegovoj borbi za slobodno razvijanje

nje i samostalno napredovanje, neobuzdanih težnji, da među prosvetljenim narodima ostalog sveta zauzme dostojno mesto.

Mislimo, da će podaci iz istorije znamenitijih krajeva i gradova Srbije zanimati naše čitaoce, pa smo se s toga rešili, da ih, po izvornim merodavnim ranih pisaca, ovde u kraćim potezima iznesemo, a neće to biti na odmet ni mladjem naraštaju.

Požarevac i okrug.

Mnogi ostaci od starina svodeći su da je nekad duž Dunava, od ušća Morave do Golubca, a i u celom današnjem okrugu požarevačkom, kiptio veoma razvijen život ljudski. Ali se mi nećemo upuštati mnogo u daleku davninu. Dosta je što ćemo navesti samo ono, što se na ovom komadu zemlje pominje za doba srpske države i za vreme dugogodišnjih borbi u njoj.

Po domaćim beleškama današnjih požarevački okrug sastavljen je bio iz najvećeg dela Brančeva, Kučeva, Zvižda i Homolja. Požarevac je glavni grad u okrugu, u ravni moravskoj tri četvrti sata na istok od Morave, a dva sata južno od Dunava, na zapadnoj strani kose Sopota; on spada u mnogoljudnije gradove u Srbiji.

Požarevac nije stari grad, bar se ne može meriti starinom ni sa jednim od onih tamošnjih starih mesta na kojima i danas stoje ostaci iz starog doba i života; beleške o njemu mogu se se naći tek među onima, koje su zapisane pred kraj sedamnaestog veka, premda u narodu ima ova priča, koja mu ime vezuje za izvjesne događaje ispred kraja petnaestog veka: U leto 1479. udario je Zmaj Despot Vuk iz Slankamena na Brančevu, oplienio ga, pa se zatim vratio u svoj Slankamen. Ne potraja dugo, a to se digne čuveni turski junak Alibeg, te pohara Despotove dvore u Slankamenu, kad Despota nije bilo doma. Doznajući za to Despot, spusti se ladjom niz Dunav, izadje više Smedereva i pozove Alibega na dvoboj i rani ga. Alibeg pobegne u selo Udovice i tu se sakrije. Seljaci ga nisu hteli prokazati, a Despot, gnjevan, pogubi 60—70 seljaka, te oslami samo udovice, od čega selu postane ime Udovice. Despot ga je i dalje gonio i sustigne ga baš kod Smedereva i ponovo ga rani. Alibeg pobegne preko Morave i skloni se u jedan rit, u koji nije mogao niko ući. Zmaj Despot Vuk zapali taj rit, i tako Alibeg izgori u njemu, a mestu od tog požara ostane ime Požarevac.

O Požarevcu veli Milan Gj. Milićević ovo: „U našim spomenicima ja sam do sad mogao naći, da se samo jednom pominje ime ovog grada, i to u zapisu na jednoj petohlebnici u crkvi u Herceg-Novome. Taj zapis na staro-slovenskom jeziku glasi: Sija petohlebnica monastira Savine hrama Uspjenija predstije Bogorodice skova se u Požarevcu rukoma majstora Neška, i o sem trudih se Evgenije jeromonah, skončat ljeo 1600.

Kad je požarevački mir zaključen na Sopotu više ovog grada, 21. jula (po st. kal.) 1718., onda se kaže, da je Požarevac bio selo. Ali svakako kad se mogla „kovati srebrna petohlebnica“, to je mesto ličilo bar nekad više na grad nego na selo.

Prema ranijim letopiscima postanak Požarevca na mestu, na kome je danas, nenagrađen nikakvim naročito ugodnim prirodnim pogodnima, ima se pripisati sa svim slučajnim prilikama. U staro rimsko vreme najglavniji grad za ovaj kraj bio je na ušću reke Mlave; to je bio Viminacium, a u samoj Moravi glavni grad u tome kraju Margus (Moravište) nabodio se baš pri ušću Morave, gde mu se i danas nalaze razvaline, poznate u

okolini pod imenom Kuster-grad, gde je oko 400 godine posle Hrista bilo prostrano pristanište za moravsku flotilu. U srpsko doba na istom mestu je bilo Brančeva. Kako je nestalo ime starog Brančeva i kako se raširilo ime Požarevca, to ni jedan letopis ne ume da objasni. Nezgodu i neprirodno položaja Požarevca uvidio je knez Miloš, ali su se njegova navaljivanja, da se izmesti gde bilo na Dunav, razbila o lične interese nekoliko požarevljana onoga doba, koji su se tamo već bili okučili na širem temelju.

Na Sopotu, kosi odmah istočno od Požarevca, zaključeno je, kao što pomenismo, mir na 24 godine između Turske i Austrije, po kome je Austrija ovladala bila većim delom Srbije s prestonicom Beogradom. Kroza Srbiju je granica, veli se, bila do planine Hamosa(?) i do reke Timoka (Die freiwillige Theilnahme der Serben und Kroaten an der vier letzten österreichischen Kriegen. — Wien 1854. Seite 247).

Na samom mestu gde je taj akt potpisan stoji i sada zemljana umka, koje je podignuta za spomen tog mira. Mir koji je tu zaključen zove se požarevački mir.

Za kosu Sopotu priča se ovo: U vreme cara Konstantina bio je sve jedan grad od Dunava čak do Svilajnce, sve kosom Sopotu. I sada se, vele, poznaje povijarac te kose drum Konstantinov, kojim se išlo čak do Carigrada a da se nigde voda ne pregazi.

U početku prošloga veka, baš kad je buknuo bun na Dabije, Požarevac je već bio glavni grad u tome kraju. To se potvrđuje pravcem radnje prvih ustanika u tome kraju. Petar Todorović—Dobrujac, Milenko Stojković i Momir iz Lučice, dignuše narod 1804., odmah su se uputili pravce tomo gradu, kao glavnom u okrugu. U Požarevcu je tada bilo, po kazivanju letopisaca, 1000 turskih kuća i do 1600 Turaka. Prvi je sukob između Turaka i Srba bio 12. maja iste godine kod sela Čirikova. U tome sukobu je poginuo Ibrahim-aga, brat Mula Jusufa, koji je posle predao Požarevac Srbima. Od tog doba u Požarevcu nije bilo Turaka do 1809., kada su ga oni, posle poraza Srba na Kamenici, bili opet zauzeli, ali na kratko vreme. Turci su ga ponovo uzeli, kao i svu Srbiju, 1813. i utvrdili ga bolje, no ikad.

Kad je buknuo u Sumadiji ustanak 1815., u polovini meseca juna te godine kod Požarevca je bila krvava borba, u kojoj je knez Miloš, svojom ličnom hrabrošću, uspeo da potuče vojsku Tahirage i da uzme Požarevac. Mi smo o toj borbi, govoreći o životu kneza Miloša, doneli na ovom mestu neke pojedinosti. Posle te borbe Turci su se povukli u Cuperiju i više se u Požarevcu nisu vraćali.

Posle Djakove bune, 1825. godine, knez Miloš je izabrao Požarevac za svoju drugu prestonicu, kao što mu je dole bio samo Kragujevac. On je tamo načinio konak i zapovedio da mu tu živi žena s decom. Knez Miloš pak boravio je u Kragujevcu, pa je često putovao iz jednog grada u drugi. U kući „čardakliji“ stanovao je tadanji savet, kad god se knez Miloš bavio u Požarevcu.

Godine 1834., na Uskrs, knez Miloš s kneginjom Ljubicom, s braćom i dočelnicima svojim bio je u požarevačkoj crkvi na službi. Tada je na liturgiji čitao apostol mladji knežev sinčić Mihajlo na „obšte udovojstvije“, veli jedan kroničar.

Iz Požarevca se krenuo knez Miloš put Carigrada 9. jula 1835., a vratio se otuda 11. novembra iste godine. U Požarevcu je dočnije stanovao i nešto redovne vojske, za koju je podignuta kasarna pod samim brdom Sopotom, do mesta

gde je 1815. u borbi poginuo Jovan Vučkomanović, brat kneginje Ljubice. I sad stoji dva štrveta, jablan i dud, koja je oba zasadila kneginja Ljubica na tome mestu gde joj je brat poginuo.

U Požarevcu je knez Miloš dolazio samo o velikim praznicima da ih provede sa svojom porodicom.

Godine 1863., pred jesen, zbog bombardovanja Beograda, bila je cela beogradska gimnazija premeštena u Požarevac, a kad je ona opet vraćena u Beograd, ostala je u Požarevcu polugimnazija, koja je tek u novije doba pretvorena u osmo razrednu.

Godine 1872., u septembru, otvorena je u Požarevcu zemljodoljsko-šumarska škola, koja je dočnije zamenjena ratarskom školom u Kraljevu.

Nedaleko od Požarevca a pored Morave nalodi se dosta prostrano državno imanje Ljubićevo. Kad je knez Miloš za vreme svoje prve vlade sedeo u Požarevcu, onda je on kupio mnogu zemlju u tako zvanom Moravi, tri četvrti sata pešačkog hoda od Požarevca na zapad i jugozapad. Na toj zemlji držao je knez Miloš svoju stoku, kojoj je glavna stanara bila sama kneginja Ljubica, konjušnice i drugo gazdinstvo. — Dočnije nešto od te zemlje je prešlo u privatne ruke, a nešto je bilo uzeto u državno imanje. Godine 1860. knez Miloš svu tu zemlju pokloni državi, tu se ustanovi zavod državne ergelje, namenjen popravi konjičkog soja u Srbiji.

Godine 1866. knez Mihajlo usvojivši predlog svoje vlade i naredi, da se mesto prozove Ljubićevo, u spomen kneginje Ljubice. Tako mu dodje ime kojim se zove i danas. To je mesto Požarevcu ono, što je Topčider Beogradu.

Požarevac je poznat kao glavno mesto Srbije za gojenje svinja.

U Požarevcu ima danas lepih državnih zgrada, on je odavna bio sređeno dosta živog izvoznog trgovini. Zanati su u njemu obični, kao i u ostaloj Srbiji. Mnogi mu stanovnici rade zemlju i vinograde. Sv. R.

Dnevne vijesti

Zbliženje između Chile i Argentine.

„Vossische Zeitung“ saznaje iz Berna: U Washingtonu je izazvalo živahno interesovanje posjeta argentinske misije u Santiagu, pod vodjstvom argentinskog ministra spoljnih poslova. Zvanični je zadatak argentinske misije, da učestvuje u proslavi stogodišnjice nezavisnosti Chile. Ali je poznato, da su između obe države prethodili pregovori o savezu. Američka štampa je iz Washingtona upozorena na stare granlične zadjevce između Chile i Argentine, zbog kojih izgleda da je nevjerojatno zблиženje između te dvije najvažnije južno-američke države, koje su za sad još ne utralne.

Njemačko-talijanski pregovori o postupanju sa zarobljenicima i interniranimima

„Vossische Zeitung“ saznaje iz Basela: „Basler Nachrichten“ javljaju, da su završeni njemačko-talijanski pregovori o postupku s ratnim zarobljenicima i interniranim građanskim licima.

Prodaja tovara sa zaplijenjenih njemačkih brodova u Braziliji.

„Deutsche Tageszeitung“ javlja: Tovari sa njemačkih parnih brodova, zaplijenjenih u braziljskim vodama, imaju se, prema odredbi carske inspekcije u Rio de Janeiro ovih dana u Braziliji javno prodati.

taj glupi ponos pobeđivao je mole želje i zadržavao tople i iskrene reči, koje su lebdile na usnama. Ja ti nisam nikada rekla dragi, koliko te silno volim, koliko patim i čeznem za tobom, ja ti nisam rekla, da si jedina sreća, jedini bol, da si Bog mojih snova; ne dragi, ja sam se bojala poniženja, ja sam se bojala da gnusna masa čitinskih pojmovna ne oskrnavi moje najsvetije osećaje, da ne zarlie svoje prljave prste u dušu moju, da ne razori svetinju moje velike ljubavi. Dodji dragi! Noć sanjivo treperi i moja duša čezne snova puna i srce drhće i usne šapću strasno: Dodji dragi...

istorijski kalendar

Na dan, 19. maja 1593. godine rodio se u Anversu (Antverpu) znameniti slikar Jacob Jordaens. Slikarstvo je učio kod A. van Noorta, kome je dočnije postao zet, pa je 1615. godine priznat majstorom, pošto su onda i slikari bili organtzovani u esnake kao zanatlje. Jordaens je poslije Rubensa bio najugledniji slikar u Anversu, pa je poslije smrti toga čuvenog slikara izrično i priznat kao najdostojniji naslednik njegove slave. Ma da je u pogledu kolorita i izbora svojih sjetuista dosta bio pod Rubensovim uticajem, on je ipak vjernije od velikog majstora sačuvao nacionalno flamansku originalnost, koja se odlikuje detaljnim tretiranjem forme i zdravim, jedrim humorom. Među njegovim veselim slikama iz narodnog života vidimo naročito slike gozbi i narodnih svečanosti, na kojima svima dolazi do svoga izraza zdravi humor i koja su lipeja karakteristika flamanskih narodnih osobina. Te njegove slike rasturene su po galerijama silka u njegovom rod-

nom mjestu Anversu, zatim u Beču (dvorski muzej), u Parisu (Louvre), Berlinu, Münchenu, Drezdi i t. d. Od njegovih vjerskih slika pominjemo ove: „Tajna večera“, „Mučeništvo svete Apolonije“, „Sv. Karlo boromejski moli se za bolesnike od kuge“, „Sv. Martin liječi bolesnika“. Osim toga radio je Jordaens još i mnoge slike iz grčke mitologije. Jordaens je umro 18. oktobra 1678. godine u Antverpenu, ali je kao protestant morao biti sahranjen na holandskoj teritoriji, i to u selu Putte na samoj granici, gdje mu je 1877. godine podignut spomenik. — 19. maja 1765. godine rođen je u Rammenau-u njemački filozof Johann Gottlieb Fichte. Od 1794. do 1799. godine bio je profesor na univerzitetu u Jeni, a od 1810. godine u Berlinu. Za vrijeme Napoleonskih ratova istakao se kao veliki njemački nacionalista. Umro je 27. januara 1814. godine u Berlinu. Kao filozof Fichte se odlikuje vanredno logičnim tokom misli, zasnovao je francuski idealizam, a kasnije neku vrstu pantelizma. Od njegovih djela najpoznatije jeste „Die Tatsachen des Bewusstseins“ („Činjenice svijesti“). — 19. maja 1825. godine umro je u Parisu književnik i jedan od teorijskih zasniivača socijalizma Claude Henri grof Saint-Simon. Grof Saint Simon rođen je 17. oktobra 1760. godine u Parisu, sjajno je vaspitan, nastavnik mu je među ostalim bio čuveni d'Alembert. U svojoj sedamnaestoj godini stupio je grof Saint-Simon u vojsku, pa je otišao u Ameriku sa francuskim ekspedicionim korom koji je išao u pomoć Sjedinjenim Državama u borbi za nezavisnost protiv Engleske. Putovao je u mnoge krajeve sjeverne Amerike i pokušao je još onda da za-

interesuje španskog guvernera Meksika (Meksiko je tada još bio španska kolonija) za gradjenje kanala, kojim bi se spojili atlantski i Tihni Okean. Ta je ideja privedena u djelo tek prije nekoliko godina gradjenjem panamskog kanala. 1783. godine vratio se grof Saint Simon u Francusku, dobio je pukovnički čin, ali je uskoro zatim istupio iz vojske. Stalno se nosio velikim planovima. Tako je 1785. g. pokušavao da zadobije mjerodavne državnike za preduzimanje francusko-holandske vojne ekspedicije protiv engleskih kolonija u Indiji. 1787. godine otišao je u Španiju, gdje je proučavao projekat, da se izgradi kanal, kojim bi se grad Madrid spojio sa morem, ali je francuska revolucija, koja je u međuvremenu izbila u tolikoj mjeri, privukla pažnju i španskih mjerodavnih krugova, da se na izvođenje te ideje nije moglo ni pomišljati. Za vrijeme francuske revolucije izgubio je grof Saint-Simon veliki dio svoga imanja. Još je tada njime bila ovladala misao, da radi na opštem društvenom preobražaju, kojim bi se uklonila sa svijeta sva moralna i privredna zla i nepravde. 1797. godine napustio je trgovačke poslove, kojim se dotle s uspjehom bavio, da bi se sav posvetio toj svojoj ideji. Studirao je nekoliko godina na pariskom univerzitetu istoriju i prirodne nauke, pa je poslije mnogo putovao po Njemačkoj i Engleskoj. Vrativši se u Pariz, oženio se 1801. godine sa nekom gospodjicom de Champgrand i ođade se uskoro po stupanju u taj brak vrlo burnom životu, pa je za godinu dana potrošio sve što mu je još bilo ostalo i ubrzo se opet rastavio od svoje supruge. Sada je snabrao, da je okončao „eksperimentalni“ dio svoga života i spremao se da preda javnosti svo-

je studije na osnovu stečenih životnih iskustava. 1802. godine pojavio se njegova prva rasprava: „Lettre d'un habitant de Geneve a ses contemporains“ („Pismo jednog stanovnika Zeneve svojim savremenimcima“), kojim je težio da obilježi suštinu građanskog društva i da zasnuje novu društvenu nauku i novu religiju. No njegova fantastična i nejasna izvodjenja nisu naišla ni na kakav naročiti prijem u javnosti. Tako su isto prošla i njegova slijedeća djela, kao „Nouvelle Encyclopedie“ („Nova enciklopedija“; 1810. godine), „Memoire sur la science de l'homme“ („Memoar o nauci o čovjeku“; 1811. godine). Sada je Saint-Simon zapao u stranu materijalnu bijedu. Morao je tražiti zaradu kao prepisivač po raznim trgovinama, dok ga nije uzeo u svoju trgovinu neki Driard, koji je nekada, dok je Saint-Simon još bio bogat čovjek, posluživao kod njega. Kada je Driard poslije dvije godine umro, pomagali su i izdržavali Saint-Simona njegovi prijatelji. 1814. godine pojavio se njegovo djelo „Reforme de la societe europeenne“ („Reforma evropskog društva“). U tom djelu i mnogobrojnim drugim djelima sične prirode, koja su se za njime pojavila, Saint-Simon naglašava suprotnost između poslodavca i radnika, između kapitala i rada, nepravdu podjelu svojine, pravo radnika na reformu proizvodnje itd. 1820. godine stavljen je pod sud zbog jednog njegovog djela, u kojemu je državni tužilac našao uvrijeđe za kraljevski dom, ali su ga porotnici na pretresu pustili kao nevinog. 1821/22. godine napisao je svoje veliko djelo „Systeme industriel“, u kojemu je pokušao iznijeti istoriju rada. Sada su tek njegova djela počinjala izazivati opštu pažnju javnosti, pa mu se uskoro pridružio čitav niz uglednih učenika, kao što su bili Augustin Thierry, Auguste Comte, Saint-Aubin i drugi. No

pored svega toga Saint-Simon nije mogao postići cilj, kojemu je težio, t. j. da naučnici od glasa uzmu u ozbiljno razmatranje njegova razlaganja. Zbog toga njegovog neuspjeha i zbog bijednog materijalnog stanja, u kojemu se nalazio, obuze ga očajanje, pa je 1823. godine pokušao, da izvrši samoubijstvo pri čemu je ostao bez jednog oka. Poslije njega i najčuvanija djela bila su mu: „Catechisme des industriels“ (1823. godine „Katehizam industrijalaca“) i „Nouveau christianisme“ („Novo hrišćanstvo“; 1825. godine). Umro je na današnji dan 1825. godine, obožavan od svojih učenika, koji zasnovahu prvu naučnu socijalističku školu, t. zv. Saint-Simonizam.

Na prekjucerašnji dan, 20. maja 1631. godine zauzeo je u toku tridesetogodišnjeg rata carski general Tilly, pod čijom je komandom bila i vojska generala Pappenheima (čije su trupe kroz kapiju nazvanu „Krökentor“ prve prodrle u grad) poslije višemesne opsade grad Magdeburg, koji je bio prišao Švedjanima. Grad je branilo 2000 ljudi, koje magdeburških građana, koje nešto Švedjani. Prilikom prodiranja carskih trupa u grad poginuo je u uličnoj borbi švedski komandant Falkenberg, a zatim je na nekoliko mjesta jednovremeno izbio požar. Osvajajući, ogorčeni zbog ovoga, pristupili su strogim represalijama, većinom na svoju ruku, protiv volje komandanata. Treba imati na umu, da su vojske za vrijeme tridesetogodišnjeg rata bile sastavljene iz najamnika iz svijeta na svijetu i da se među njima nalazio veliki broj pustolova, koji su polazili u rat samo iz ličnih koristi. S toga i nije čudo, što je prilikom osvajanja Magdeburga došlo do pokolja, u kojemu je pobijen

Grad i okolica

Dnevni kalendar

Danas je srijeda 22. maja, po starom 9. maja. — Rimokatolici: Helena djevič; pravoslavni: pr. m. Sv. Nikole (Nikolj-dan).
 Casnička i činovnička kasina otvorena je počam od 15. februara do 11 sati u noć.
 C. i k. vojnički dom: Citaonac, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati jutro do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.
 Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici br. 56 (Kološum); U 4 sata poslije podne predstava za sve; u 6 sati poslije podne predstava za vojnike, a u 8-80 sati uveče predstava za kasnike uz pratnju garnizonske muzike. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama br. 27 (Paris) U 5 sati poslije podne i u 8 sati uveče opšte predstave. Posljednja uz pratnju vojne muzike 409. etapnog bataljuna.
 Beogradski orkestru u zimskom pozorištu, prije Boulevard; Početak predstave u 8-30 sati uveče.
 Noćna služba u ljekarnama: Od 19. do uključivo 25. maja visiče noćnu službu u Beogradu ove ljekarne (apoteke): Dr. Pančić, Saborna ul. 77, Dellić, Knez Mihajlova ul. 1, Nikolić, Bitoljska ul. 2, i Protić, Kralja Milana ul. 87.
 Biblioteka za pozajmicu (Balkanska ulica br. 1, Hotel Moskva). Otvorena od 10-1 sat prije i od 3-7 sati poslije podne.

Slava crkve sv. Nikole na novom groblju.

Danas proslavlja crkva svetog Nikole na novom groblju svoju hramovnu slavu; prenos moštiju sv. arhiepiskopa mirlikijskog i čudotvorca oca Nikolaja koje je 1087. godine izvršeno pri grčkom caru Aleksiju Komnenu i patrijarhu Nikoli iz grada Mira u Likiji u grad Bar u Italiji.

Sinoć, kao u oči toga dana, kao slavskog navečerja, izvršeno je u crkvi bdenje sa početkom u 5 i po sati poslije podne.

Danas, kao na dan slave hramovne održaće se sveta liturgija Jov. Zlatoustog sa početkom u 8 i po sati u jutru.

Poslije sv. liturgije obaviće se oko hrama uobičajena litija, a po tom rezanje slavskog kolača.

Za fond cara i kralja Karla.

Vojno gradjevinsko odjeljenje i njemu podčinjena odjeljenja (zaključno s vojničkim osobljem) prikupili su za fond cara i kralja Karla svotu od 7500 kruna, koja je već upućena svome odredjenju. — U istu svrhu je tvornica cigareta u Beogradu predala svotu od 500 kruna.

Narodne dobrotvorne predstave.

Danas po treći put „Hasanaginica“. Budući da su ulaznice gotovo već sve razgrahljene, daće se četvrta predstava u subotu dne 25. ov. mj. Karte se već od danas dobivaju u knjižarama S. B. Cvijanovića i „Jugo-Istoka“.

Crkva svetog Marka — za beogradsku sirotinju.

Crkva svetog Marka na starom groblju priložila je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda svotu od 8473 kruna, koju je svotu prikupila na tas za vrijeme bogoslužjenja u mjesecu aprilu, kao svoj prilog za pomaganje sirotinje grada Beograda.

C. i k. vojnički kino.

Novi program u ovom kinu jako će zanimati posjetioce, naročito film pod naslovom „Bez otadžbine“, kome je osnova čuveni roman Hektora Malota „Sans famille“. Scenerija je vanredna.

Koncerti u c. i k. časničkoj kasini.

Drugi dan Duhova je bio prvi koncert poslije podne u ljetnoj kasini u Topčideru. Ovi će se koncerti održavati cijelog ljeta, kad god vrijeme dozvoli.

mного stanovnika. Požar je progutao najveći dio grada. Ostala je nepovrijeđena samo saborna crkva i još nekoliko gradjevina. Kad je general Tilly vidio sve te užase, plakao je i rekao, da mu je sada čisto žao, što je odnio tu pobjedu, kad je u njenom toku posturalo toliko nevinih ljudi. — 20. maja 1799. godine rođen je u Tours francuski romansijer Honore de Balzac (izg. Balzac). Poslije prvih neuspjelih književnih pokušaja proučio se romanom „Le dernier chouan“ (1829. god.); za ovim se pojavio beskrajan niz romana, kojima je dao zbirni naslov „La comedie humaine“ („Ljudska komedija“), pošto je u njima težio da predstavlja sve strane ljudskog života. Medju ovim romanima nalazimo grupe „Scenes de la vie privee“ (27 djela), „Scenes de la vie de province“ („Eugenie Grandet“ i dr.), „Scenes de la vie parisienne“, „Scenes de la vie politique“, „Scenes de la vie militaire“ i t. d. Okušao se i na dramskom polju, ali bez uspjeha. Dobro je prošla jedino komedija „Mercadet ou le faiseur“. Na veliko dopadanje medju ženskim svijetom naišlo je djelo „La femme de trente ans“. Posljednje njegovo djelo roman „Les parents pauvres“ u glavnom mu je i najbolja tvorovina. Balzac je umro 18. avgusta 1850. godine u Parisu. — 20. maja 1834. godine umro je u Parisu francuski general i državnik Marie Joseph Paul markiz Lafayette (izg. Lafajet). Lafayette rođen je 6. septembra 1757. godine na zamku Chavagnacu u Auvergni. Pošto se oženio nekom gospođicom Noailles otišao je 1776. godine na brodu opremljenom o svome trošku, da se kao dobrovoljac stavi na raspoloženje Sjedinjenim Državama, koje su tada bile započele svoju borbu za

Vrijeme.

Cini se, da smo konačno ipak dočekali lijepo vrijeme. Već u nedjelju mogli smo da se radujemo toplom suncu i da bez zimskih i jesenjih kaputa podjemo u divnu Božiju prirodu. Kalmegdan je bio pun. A Topčider je imao i loptačku utakmicu te je vrvio i civilnim i vojnim licima. Jučerašnji dan bio je još topliji, a danas svanulo nam je zbilja pravo majsko jutro, sa toplim suncem i divnom zorom.

Sava i Dunav nadolaze.

Posljednjih nekoliko dana i Sava i Dunav su naglo nadošli. Dijelovi zemunskog pašnjaka nešto su poplavljeni, a zelene ade sa svojim krajevima došle su pod vodu. Uslijed proljetnog sunca snijeg se na visovima naglo počeo da topi, te su i Sava i Dunav nabujale svojim pritokama.

Pažnja.

Skrećemo pažnju na današnji oglas g. Alekse Jovanovića, trg. ovd.

Nadjeno.

U Hilendarskoj ulici je u subotu nadjena mrka kožna ručica torba srednje veličine, prevučena sivim platnom; njena je sadržina razna. Njen vlasnik, pošto se dovoljno legitimiše, može je dobiti u uredništvu „Beogradskih Novina“ između 4 i 6 sati poslije podne.

Nadjena je putna isprava (pasoš), izdata pod br. 3780/55 u upravi za izdavanje putnih isprava c. i k. okružne komande u Kosovskoj Mitrovici, a koja glasi na Muharema Hasana, trgovca. Vlasnik može doći po tu ispravu u uredništvo „Beogradskih Novina“.

Vijesti iz unutrašnjosti

U svijetu nepismenih.

Došao sam u jednu opštinu u Sandžaku te se uputio u opštinski ured, da se tamo od teška puta odmorim i okrijepim mlijekom, što sam u jednoj boci sobom nosio.

Došavši u ured nadjem pisara i opštinskog služitelja u ugrijanoj nepometenoj pisarni; bilo je 4 sata poslije podne.

Služitelja zamolih da mi nadje u selu u kojoj kući lonac ili šerpu, da si spomenuto mlijeko skuham, a on reče: „Boga mi, ja bli ti donio, ali neznam gdje ima lonac“.

„Ta čovječe kako ne bi znao u kojoj kući ima lonac?“

„Ja Boga mi neznam, nego Ti kaži i ja ću Ti ga sad donijeti“.

„Ali ja neznam, ti moraš bolje znati, koji si ti rođen; ja sam sad prvi put ovdje“.

„E ne! Ako ti neznas, bogami ja znam još manje jer „Ti si pismen“ gospodine! Ti znaš. Odakle ja fukara da znam bolje u koju kuću ima lonac“.

Grad u Kosovskoj Mitrovici.

Javlja nam iz Kosovske Mitrovice: 16. ov. mj. oko 1 sat poslije podne, počela je ovdje padati kiša, pomjenjasa, s gradom, koji je padao u veličini kukuruznog zrna i trajo koji deset minuta. Steta je na sreću neznatna.

Narodno zdravlje

Bijela hartija protiv hladnoće.

Obična bijela hartija ili hartija od novina gotovo je tako isto topla kao i vuna. Ta je osobina hartije, da može da čuva toplotu, za siromaha dragocjena. Hartiju možemo da upotrijebimo zbog te osobine vrlo korisno kao postavu naših haljina ili kao pokrivač. Vata ili vuna, stavljena između dva tabaka hartije, o-

brazuje najbolju postavu za haljinu. Jedan Irac, pričajući o jednoj ekspediciji, koju je on imao na sjeveru, kaže, da bi se on, bez svoga pokrivača od hartije, bio smrznuo od zime. Uzмите i kušajte, pa ćete se uvjeriti, da li je istina ili nije.

Iz trgovačkog svijeta

Jezik u trgovini u Turskoj.

Poznati turski pisac Husein Ragib beg izražuje se o pitanju, da se zakonom uvede turski jezik u prometu stranaca i u drugim društva tako, da nije dovoljno, da se izdadu zakonske odredbe, nego bi morala biti i mutarnja svojstva jednog jezika podsešna za to, da se jezik općenito upotrebljuje. A za turski jezik nema još dobro izradjene gramatike, nema potpunog i utvrđenog akademskog riječnika i napredne literature. Još nema ni zvanične ortografije, nego svako piše, kako hoće. Dakle bilo bi nužno, da ministarstvo prosvjete što prije izda ortografski riječnik, da se barem u tom pogledu što prije stane na put ovoj neprilici.

Uvadjanje decimalnoga novčanoga sustava u Engleskoj.

Po londonskim vijestima prihvaćen je u engleskom gornjem domu u prvom čitanju decimalni novčani sustav. Po tom sustavu vrijedi jedna zlatna funta deset forinti, podijeljenih na hiljadu farthinga, nadalje srebra dvije forinte po dvijesta farthinga, srebrne forinte po sto farthinga, poluforinte, koje odgovaraju sadašnjemu shilingu po 50 farthinga, četvrtforinte, prema dosadašnjem six pence po 25 farthinga; najljeviji novci po deset farthinga, i brončani novci po jedan, dva, tri i četiri farthinga. Kada se taj prijedlog uzakoni, onda će jedan farthing od prilike vrijediti koliko dva njemačka reichspfenniga, forinta od prilike dvije marke, a zlatna funta dvadeset marki.

A. Grün: DAN ODMAZDE

(Nastavak).

„Ja bar pouzdano znam, da je prije nekoliko dana bio u ovoj kući,“ odgovori Stanhope. „Stanovao je u nekoj sobi na gornjem spratu.“

„Bože sačuvaj,“ uzviknu baba, „samo je gledao sobu, ali je nije uzeo pod kiriju. Reče da soba nije čista, pa je opet otišao.“

„Kako mu je ime?“

„Ma zar vi mislite, da ja svakoga pitam za ime, koji traži da uzme pod kiriju kakvu sobu kod mene?“

„Imam da mi isplatim neki dug“, odgovori Stanhope. „ako bi se dakle ikad opet vratio...“

„Ta kažem vam, sobe mu nisu bile dosta čiste; slabo da će taj ikad još koji put privrati u ovu kuću.“

Izgovorivši te riječi baba ga je mjerila pogledom toliko punim lukavosti, da je Stanhope odmah uvidio, da toj ženi ne će moći ništa izvući, što bi ona bila riješena da prečuti. Stoga on napusti kuću, u kojoj je za kratko vrijeme bio doživio toliko čudnih stvari.

11. glava.

Ima događajaja, koji toliko duboko zadiru u naš život, da osjećamo, da poslije njih budućnost, kakva god ona bila, ne može više biti ni u kakvom odnosu prema prošlosti. U takvom se položaju sada nalazi i Stanhope. Dok se te noći kroz new-yorške ulice vozao svojoj kući, želio je, da što prije izadje iz te neprekidne velikovaroške buke i huke i da se povuče i nadje odmora u svojim odajama. Bio se odlu-

čio, da se odmah sutradan baci na posao i da neumornim radom pokuša da zaboravi ono, što mu je do skoro izgledalo kao najveća sreća na zemlji.

Njegov se san bio rasplinuo; sada je valjalo, da se odluči, kojemu će zanimanju posvetiti svoj život. Možda bi bilo najbolje, da se od političkoj karijeri, pošto je njegov otac posljednjih godina imao toliko uspjeha na političkom polju. Ali, bilo kako mu drago, odlučio se, da u njegovom srcu nikada ne smije biti mjesta ljubavi, kao i kakvom bilo drugom nježnom osjećaju, koji bi u njemu mogao izazvati novili nada.

Zadubljen u takve misli, Stanhope najzad stiže kući. I suviše zamoren uzbudljivim doživljajima toga dana, on ubrzo zaspi, a san ga je osnažio i okrijepio.

Kada je sutradan u jutru stupio u sobu za doručak, pozdravila ga je gdja. White tako radosnim izrazom lica, da se Stanhope u čudu pitao, šta li to znači; smatrao je da za njega nije više moglo biti nikakve radosti na ovom svijetu. Ona pogleda u pravcu prozora, a kada je Stanhope nehotice i sam pogledao u istom pravcu, pa kad vide, koje tamo, on se prvo čisto uplašio, pa mu zatim zaigra srce od miline.

Nije mogao vjerovati svojim očima, u čudu se pitao, je li ovo san ili java. U bogato namještenoj sobi stajala je ista djevojka, koju je tek bio vidio pod sasvim drugim okolnostima, a koja je sada bila pod zaštitom udovice njegovog oca. Gledala ga je pogledom toliko punim povjerenja i sreće, kao da osjeća, da je sada kraj svekolikoj njenoj tuzi i brizi.

Tek je malo došao k sebi, kada mu Flora reče:

„Dopustite mi, da vam predstavim g. White-a — gđica. Dalton, moja je nova družbenica, na čijem poznanstvu imam da zahvalim jednoj svojoj prijateljici, gđji Delapaini.“

Stanhope se duboko pokloni i pokuša da promrmlja neku konvencionalnu frazu.

Ono pola sata, što su ga proveli za doručkom izgledalo mu je prava vječnost. On je sam samo ovdje-odje progovorio koju riječ, a slušao je kao kroza san razgovor njih dvojicu, koje su se međusobno ophodile kao dvije društveno potpuno ravnopravne dame. Mary se prema njemu nije pokazivala ni stidljiva ni zburnjena, ali je ipak izgledala, da stalno ima na umu zahtjev staroga Daltona, koji je bio tražio, da njih dvoje ako bi se u buduću još koji put sastali, smatraju kao da se nikada nisu poznavali. Na njegovo učtivo pitanje, dali je do sada stalno živila u New-Yorku ona nešto porumene, ali odgovori neusiljenom iskrenošću, da je najviše živila u Philadelphiji. Tek se, reče, prije nekoliko mjeseci sa ocem doselila u New-York, a do sada je stanovala u mnogo manje prijatnom kraju grada, nego što je ovaj.

Niene prirodne draži kao i lakotica i pouzdanje, kojim se umjela prilagoditi novim prilikama, sve su manovo izazivale divljenje kod Stanhopea. Odakle joj je, Bože, pitao se on u čudu toliko poznavanje svijeta i okretnosti u društvenom ophodjenju? Jeli valjda njen otac imao prava, kada je bio rekao, da je njoj mjesto u višim društvenim krugovima? Apsolutno je bilo nemoguće, da je to bio puki slučaj, da se Mary nalazila u ovoj kući, a da se Flora družila sa njome kao sa društveno ravnopravnom damom; sve je to nekako bio udesio stari Dalton, ali kako mu je to pošlo za rukom, to je za Stanhopea bila zagonetka.

„Ah, što sam zahvalna gđji. Dela-

paine,“ uzviknu gdja. White u iskrenoj radosti, „tek onomad govorila sam joj, da bih tako rado imala kakvu dobru drugaricu, koja bi me kao rođena sestrica tješila u mojoj samoći. Ona mi reče da poznaje neku mladu damu, koja je kao stvorena za mene, a sada mi je evo poslala ovu milu djevojku. Ta gdjica, Dalton je tek sinoć stigla, a sada već osjećam, da nisam mogla nači bolje drugarice od nje.“

Izgovorivši te riječi Flora je s divljenjem posmatrala lijepu Mary; ona nije ni slutila, kakva je to čudna igra sudbine sastavila za jednim stolom baš ovo troje.

Flora je za jedan čas bila otišla u susjednu sobu, da nešto naredi nekom od poslužitelja i Stanhope je bio ustao i dohvatio jutarnje novine, kada neposredno iza sebe začu Maryn glas.

(Nastaviće se.)

Sala

Gospodin (koji je našao u svom stanu provalnika): Čekaj, lopove, pokazati ću ti ja!

Provalnik (skočivši kroz prozor): Hvala gospodine, nije potrebno, već sam i sâm našao.

Lijepa gospodja.

Gjorgje: Nu, Jovane, bili mi znao reći, što je lijepa gospodja?

Jovan: A što je? Boga mi, lijepa gospodja!

Gjorgje: Nije to tako! Lijepa ja gospodja očima raj, duši pakao, a džepu očistilište.

Iz škole.

Vjeroučitelj: Što to znači u znoj svoga lica jesti čes hljeb?

Učenik: Da moram tako duga jesti, dok me ne oblije znoj!

Hoće umotano.

Stric (malihu): Jer si bio čak dobar, Dragane, zato ću te nagraditi.

Pružajući mu deset helera u jednoj, a papirnatu banku u drugoj ruci upita ga:

— Što bi ti volio, ovih deset helera ili ovaj papir?

Dragan: Umotano, dragi striče!

Zabrinuti suprug.

Suprug: Draga ženo, zar zbilja ne češ ove godine u banju?

Žena: Ne!

Suprug: Da nisi onda zaštinu bolesna?

Teorija i praksa.

A.: Molim te, reci mi, što češ da počmeš sa ovim silnim novcem, što si ga dobio za tvoju knjigu, koju si napisao proti braku?

B.: Oženit ću moju Ankiću!

Da mu olakša.

Jašio u grad neki seljak na konju, a torbu punu svega prebacio preko ramena. Smijali se varošani, a jedan će mu:

— Ama brate, što se natežeš s tom torbom, metni ju preda se na konja!

— Pusti, neka je, hoću da mu je štogod laglje! — odgovori seljak.

Posljednje brzoglavne vijesti

CAR I KRALJ KARLO MARŠAL TURSKE VOJSKE.

Carigrad, 20. maja.

Poslje doručka pohodio je sultan cara i kralja Karla u Jildisu i podario je Njegovom Veličanstvu maršalsko dostojanstvo.

POSJETA BAVARSKOG KRALJA U BEČU.

Kb. Berlin, 21. maja.

Kako javlja Wolffov ured, bavorski kralj Ludvig uskoro će u Beču posjetiti cara i kralja Karla.

IZVJEŠTAJ BUGARSKOG GLAVNOG STOŽERA.

Bba. Sofija, 21. maja.

Istočno od Crne Reke i u oblasti Mogljenice pokušase poslije artiljerijske pripreme neprijateljska jurišna odjeljenja da napadnu na naše istaknute predstraže, ali su vatrom rasturena. Južno od Dojrana krvavo je odbačeno nekoliko vodova engleske pješadije, koji su nastupali protiv naših položaja.

REZULTATI VAZDUŠNOG NAPADA NA LONDON.

Kb. London, 21. maja.

Prema posljednjim izvještajima, prilikom njemačkog vazdušnog napada na London, poginulo je 37, a ranjeno je 168 lica. Izuzevši 2 požara, koji su ubrzo ugašeni, bilo je samo neznatne materijalne štete.

ENGLESKO ŠIKANIRANJE MALIH NARODA.

Stockholm, 21. maja.

„Stockholm Tidningen“ javlja, da je Engleska izvjestila švedsku vladu, da se švedska mjera, preduzeta protiv murmanske pruge, smatra kao povreda ugovora.

VELIKA NESREĆA NA MORU.

Stockholm, 21. maja.

Po jednom ruskom brzoglavu udario je na minu jedan ruski parni brod sa 300 bjeGUNaca, ponajviše ženskih i djece iz Finske i botanuo iz.

partie radi na tome, da se dočepa prijestolja povukao se potpuno iz javnoga života, a pojavio se na političkom polju tek pred sam konačni pad Napoleonov. Po uspostavljanju Bourbonaca Lafayette je vodio žestoku opoziciju i sada se isticao kao republikanac. No kada je izbila julska revolucija 1830. godine na kraju krajeva je pomogao kralja Louisa Filipa da se dokopa prijestola. Do uskoro Lafayette opet pristupi republikanskoj opoziciji i još pred smrt osnuje „savez prava čovjeka“. — Na jučerašnji dan, 21. maja 1471. godine rođen je u Nürnbergu slikar bakrorezac i crtač Albrecht Dürer. Otac mu je bio zlatar i počeo je sina poučavati u tome zanatu. No mladi Dürer od početka je pokazivao velike naklonosti za slikarstvo, pa ga je otac najzad dao kod nekog slikara da uči. Poslije dužih putovanja vratio se Dürer 1494. godine u Nürnberg i 1497. godine počeo je samostalno raditi. Medju njegovim prvim djelima nalaze se portreti Friedricha mudrog i Dürerovog oca kao i autoportret umjetnikov. 1505. godine otišao je u Veneciju, gdje je radio jednu čuvenu sliku za tamošnju crkvu sv. Bartolomeja. Iduće se godine Dürer vratio u domovinu i izradio je nekoliko čuvenih djela, medju kojima se nalaze „Adam i Eva u raji“ i drugo. 1510. godine izradio je sliku Karla Velikog i cara Zigmunda. Tih je godina izradio i bezbroj bakroreza. Oko 1515. godine izradio je Dürer čuvenu sliku mlavo-ga Hrista. U ono je vrijeme dovršio i svoj najveći drvorez, počasnu kapiju cara Maksimilijana. 1516. godine izradio je silke apostola Filipa i Jakova, koje se sada nalaze u Firenci. Za vrijeme augsburškog sabora slikao je Dürer cara Maksimilijana. 1520. godine otputovao je u Holandiju, odnosno današnju Belgiju, gdje je u ono vrijeme slikarska umjetnost bila na ve-

likom stupnju savršenstva. U Holandiji dočekan je sa velikim počastima. Antverpska opština nudila mu je sjajne uslove, da ostane i da radi tamo, ali je Dürer odbio. Upoznavanje sa holandskom umjetnošću povoljno je uticalo na Dürera i dodelo je njegov umjetnički razvika do savršenstva. Tamo je izradio veliki niz portreta kneževa, i drugih znamenitih ljudi. Vrativši se u domovinu izradio je Dürer 1526. godine svoja najznačajnija djela, divne likove apostola Petra i Pavla, kao i evangelista Jovana i Marka. Tim je radovima Dürer dospio na vrhunac svoga umjenja. Dvije godine dočnuje, 6. aprila 1528. godine sklopio je veliki slikar za navijek oči. Dürer je bio jedan od najmnogostranijih umjetnika. Bio je ne samo slikar, bakrorezac i crtač već kao Michelangelo bio je i čuven arhitekta i vajar. Što je najinteresantnije, radio je i kao vojni stručni književnik, pa je mnogo pisao iz oblasti fortifikacije. — 20. i 21. maja 1813. godine bila se kod Bautzena (Budzisina) u Saksoskoj krvava bitka između udruženih Prusa i Rusa s jedne strane i Francuza pod komandom Napoleonom s druge strane. Pobjednik je ostao Napoleon.

Na današnji dan, 22. maja 1688. godine rođen je u Londonu engleski pjesnik Alexander Pope. Umro je 1744. godine. — 22. maja 1813. godine rođen je u Leipzigu čuveni kompozitor Richard Wagner, o čijem smo životu i radu već opširno progovorili prilikom stogodišnjice njegove smrti. — 22. maja 1909. godine zaključen je između Njemačke i Francuske sporazum u Maroku, koje je poslije dopunjen sporazumom od 1911. godine.

CIJENE OGLASIMA:

Osmisla jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staja . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASIMA:
PRIMAJU SE KNEZ MIHAJLOVA UL. 38

CIJENE OGLASIMA:

Osmisla jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staja . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

Knjizara „Napredak“ Beograd.
Sjokjević, Quo Vadis 12-
Zvezi Ruske Lirike (antologija) 6-
Arzišev, Smrtivana Landea 5-
Potapenko, Generalova kći 6-
1176-XIV

Dentista F. B. Brill — Beograd.
Makedonska ulica broj 6. (60 pošte)
„Amerik. specijalista“
„ZUBE“ vještačke u zlatu i u kaučuku samo se u moma ateljeu izrađuju po najboljem originalnom americkom sistemu. Prva od 9-11. Nedjeljom od 9-11. 1044

ZUBNI-ATELJE J. SIDVERCA
DIPLOMIRANI DENTIST Beograd, Kralj Milana ul. 57.
Specijalista za vještačke zube u zlatu i kaučuku po najboljoj americkoj metodi. Izrada solidna. Materijal najbolje kakvoće. Prva od 8-12 i 2-6 sati po podne. 1045

Rupovine i prodaje. Cilimove pirotske
Rupljen i plaćam dobro. Mont. Levi, knez Mihajlova ulica 19. (Pasaž). 3699-2
Rupljen stare knjige, biblioteke i knjiznice po najboljoj cijeni. Antikvarnica S. Debeljevića, Makedonska ulica 26. 36658-2

Rafve i tezpe
Pna na prodaju. Upitati Kralja Aleksandra ulica 1. 37009-2
Ko se seli iz Beograda?
a rad je da proda cjelokupni namještaj ili pojedine stvari, neka se obrati pismeno na adresu: Birčaninova ulica 20. 37014-2

Klavir Stuz-Nigel
na prodaju. Kralj Milana 14 (Terazije). 37021-2
Prodajem jedan aparat za ladjenje (Eiskasten), jednu kadu i drugo razno potrebno posudje. Upitati Petra Lemerta, limara. 37064-2

Imam na prodaju:
1 zidni sat, 1 budilnik, 1 ariston sa 62 note i jedan dobro očuvan sparet. Sve se prodaje po jeftinijoj cijeni. Upitati svako prije podne u Smiljančevoj ulici 63. 37073-2
Radi odlaska iz Beograda prodaje se drvena kompletna spavaća soba,
tao i još raznog drugog posuđa. Upitati svakog dana do podne u Kralja Milana ulici 41. 37079-2

Prodaju se jeftino nove duboko cipele Nr. 36 od najboljeg materijala. Upitati Zorina ulica 12. 37057-2
Na prodaju raznog sohnog namještaja.
Kosmajka ulica 13. Može se vidjeti svakoga dana između 3 i 6 sati. 37078-2

Prodajem
veću količinu dobro očuvanih cigala, crepova, drvene gradje, patosa, vrata, rastavova, kamenih basanaka i ograda, gvozdena kapiju drokrinu, gvozdenu ogradu i drugih stvari za kuću. Za cijenu upitati Živanovića, Donja ulica br. 59. 37062-2

EKSPOSITURA
Reserva: K. 62,000.000.—
ENGLESKO-AUSTRIJSKE BANKE U BEOGRADU
posreduje pri odašiljanju novčanih pošiljaka — i telegrafskim putem — zarobljenicima i Interniranima preko zasebnog odjeljenja brzo, pažljivo i uz umjerenu nagradu. 973

Šivača mašina,
za krojače muškog odijela, na prodaju. Obratiti se Darinki Mladenović, Janjićevo sokače br. 6. 37068-2

Namještenja.
Kartonaža i knjigovoznica „NAPREDAK“
ANTONA GRUBERA
Pop Lukina ulica br. 2
potrebuje više ženskih radenica od 12 godina pa na više. Mogu stupiti odmah. Plata dobra. 37056-3

Treba mi
Jedna djevojka
za prodaju na Kalimegdanu. Javiti se u kiosku na Kalimegdanu. 37071-3

Traži se dobra ženska
koja zna kuhati i ostali kućevni posao vršiti za tri osobe. Van kuće ne mora nikud ići. Plata dobra. Javiti se u Kosićevu ulicu 36. 37031-3

Snajderku vještu,
potrebujem odmah. Dobračina br. 33. 37054-3

Dobru žensku
iz bolje kuće, potrebuje za vođenje kuće i sav kućevni posao, jedna otmena porodica. Javiti se administraciji lista pod znakom „990“. 37053-3

Djevojku
iz familijarne kuće potrebujem odmah, za svoju poslasićarsku radnju. Za uslove obratiti se radnji Svete Jevdjenjive, Terazijid br. 34. 37044-3

Stanovi.
Stan sa 5 soba
predsobljem i kuhinjom, izdaje se odmah pod kiriju u Bitoljskoj ulici 28. Za cijenu upitati u Dečanskoj ulici 15. 37070-4

Razno.
Tražim
Jedna dječja kolica
u dobrom i čistom stanju očuvana, pod najam ili da kupim. Ponude slati administraciji lista pod znakom „Dječja kolica 991“. 37064-5

Da se Jave radi prijema novca
Mara A. Pavlović iz Kovačeva, Porodica Hranislava Dimića, kovača iz Koračice i Anđelija J. Gjorgjević, iz Koračice, pozivaju se da se jave potpisano radi primanja novca.
Milutin M. Lekić
37066-5 trgovac, Mladenovac.

KORESPONDENCIJA.
Jovanu Premoviću, Genova.
I po treći put vam se obraćam sa velikom molbom, da se i za mene zauzmete kod direktije srpskih državnih željeznica, da mi se pošalje moja penzija, koju od septembra 1915. god. nisam do danas primao, a u veštici sam nuđi i nevolji. Poštujte vas i unaprijed blagodarim Cvetko Stanojević, čvar pruge u penziji, Vlaško-Polje. 37033-8

Jovanu Premoviću, Genova
Casse M. B. Molim da me izvjestite o momu mužu Radisavu Gjokiću, art. p-poručniku I hauh. bad. pošta br. 801 i brata mu Miloradu, jesu li zdravo, jer mi se ne javljaju od mjeseca septembra. S poštovanjem Draga Gjokić, Sibirica — Ralja. 37008-8

1100
RASPORED ZA:
C. i kr. vojni kino
od 22. do 24. maja 1918.
C. i kr. građanski kino
od 22. do 24. maja 1918.
Na jezerima Pariske, „Bulonjake šmne“.
Prirodni snimak.
Bez domovine.
Irena.
Drama u 2 čina.
Max kao operator kurjih očiju.
Saljivo.
ULAZNICE VAZE KAO PROPUSNICE (PASSIERSCHEIN).

Upravljam toplu molbu svakome, koj bi me mogao izvjestiti o momu sinu Milanu Krestiću, nastavniku veštice gimnazije kragujevačke. Od početka rata ne znam o njemu gdje je, je li živ. Ko bi znao što o njemu, molim, da javi preko „Beogradskih Novina“ njegovoj jednoj, samoranoj materi. Biću veoma blagodar na i trošak snositi. Mileva Krestić, Zagreb, Medjaška ulica 22 (Hrvatska). A-3079-8

Jovanu Premoviću, Genova.
Moj sin Dragić Božović, bio je pri stalnoj državnoj beogradskoj bolnici, a otišao je iz Srbije preko Pristine kao regrut. Pošto o njemu već 3 godine nemam nikakvog izvještaja, gdje se nalazi, to molim za dobrotu, da se o njemu raspitate i meni ovim putem javite, na čemu vam unaprijed ostaje blagodarna Mladena Božović K. Mitrovića, Ibar strasse 52. A 3078-8

Jovanu Premoviću, Genova,
Casse M. B. 3064, za Miklu Radivojevića. Molimo vas, da nas izvjestite o niže imenovanim našim, jesu li živi i zdravi i neka se jave:
O momu sinu Mladenu Tešiću iz Zvizdara, ordonans pri štabu drinske divizije i poz, nije se javio godinu dana. Unaprijed vam blagodarim Draginja udova Tešić iz Zvizdara srez Ub.
O momu mužu Miloradu Adamoviću iz Zvizdara, vojniku 4 čete III bataljona 17 puka I poziva dun. divizije, nije se javio već godinu dana. Unaprijed vam blagodarim Draginja žena Milorada Adamovića iz Zvizdara, srez Ub. A 3082

Molim, da me izvjestite, je li moj muž Pavle Petrović, vojnik ordonans IV kadrovačkog puka živ, jer mi se od evakuacije iz N. Pazara nije javio. Ja sam sa 4 djece zdrava u N. Pazara. Majka mu živa i zdrava. Jegruna Pavla Petrovića N. Pazar. A 3084-8

Kao dugogodišnji stručnjak, osnivač i kompanjon bazarsko nirnberške radnje Mil. Lj. Popovića, odvojio sam se od gornje firme i otvorio u istom lokalnu, koji sam iz osnova renovirao:

BAZARSKO-BIŽUTERISKU TRGOVINU
koju ću voditi pod sudsko protokolsanom firmom:
Aleksa Jovanović i drug
Javljam p. p. i trgovačkom svijetu kako odavde tako i onim iz unutrašnjosti, da sam radnju snabdeo najboljim novitetima, a roba je najbolje kvaliteta. Cijene su solidne i utvrđene.
G. g. trgovcima naročiti rabat.
Nadajući se, da će se p. p. kao i trgovački svijet o gornjim navodima osvedočiti, beležim se sa izrazom osobitog poštovanja
37080
Aleksa Jovanović i drug

REKORD
KUĦAR-PRIMUS
JE NAJSAVSENJE SRED-
:: STVO ZA KUHANJE. ::
— Može se dobiti u —
I. ELEKTRO-MEHANIČKOJ RADIONICI 1143
Milutina S. Markovića-Beograd
Ista radnja obavlja i sve MEHANIČKE
:: I GALVANO-TEHNIČKE POSLOVE. I-1

MIDERI. Sve brojeve DILERKTOAR midera kao i ostale
:: GALANTERIJSKE ROBE ::
MOGU SE DOBITI U TRGOVINI 37004
Milana V. Savića I-1 Knez I-1 Mihajeva 9.

Od Visoke car. i kralj. vojne glavne gubernije u Srbiji
koncesionirana
RAZREDNA LUTRIJA
U KORIST UDOVICA I SIROČADI
GLAVNI ZGODITAK:
K 60.000
nadalje 2 zgoditka po K 10.000, 2 po K 5.000, 5 po K 3.000 10 po K 2.000, 30 po K 500, 100 po K 300, 150 po K 200, 200 po K 100 i 500 po K 40.
Vučenje prvoga razreda
od 20. do uključivo 30. Juna 1918.
Cijene srećaka za svaki razred podjednako:
Cijela srećka K 24.—. Pol srećke K 12.—.
(Retvrtine i osmine srećke se ne izdaju)
Razrednom lutrijom dobiveni prinose otpada polovicom c. k. austr. fondu za udovice i siročad i kralj. ugarskom uredu za ratnu skrb.
Srećke se mogu dobiti osim kod razredne lutrije u Beogradu i kod centralne uprave monopola u Beogradu, Knez Mihajlova ulica 53., kod svih monopolskih prodavnica u području vojne glavne gubernije i svih ovima spadajućih malih prodavnica, zatim kod svih banaka i menjačnica, a mogu se naručiti i poštanskom doznačnicom.
Službena će se aritmetički složena listina vučenja štampati i onda besplatno razdijeliti.
Na izvučene srećke otpadajući zgoditci će se nakon obitka 20/10 (dvadeset postotnoga) iznosa po planu Igranja isplatiti u gotovom stankama na blagajni razredne lutrije za vreme blagajničkih sati t.j. od 9—12 sati prije podne i od 3—6 sati poslije podne, počam od osmog djelatnika iza vučenja. Pri tom valja predati izvučenu srećku.
Izvučene srećke, koje se unutar 3 mjeseca računajući od dana zaključenoga vučenja ne pokažu u svrhu isplate, smatraju se zastarjelima i potpadaju pod nepodignute dobitke a na korist obih gore spomenutih dobrovoljnih ustanova.
Razredna lutrija u korist udovica i siročadi
Beograd, Vuka Karadžića ulica 14.
1177

BERTOLD GROSS
poznati stručnjak za izradu vještačkih nogu i ruku, midera za grbave i bolesne, utega i raznih bandaža, nalazi će se od 26.—29. ov. mj. u Beogradu u hotel Parku, na šta upozorava poštovane mušterije radi porudžbina. 37007

PHOTOGRAFSKI
ATELJE
Molimo poštovanu publiku da poseti naš atelje. Izrada lepa a cijene veoma umjerene.
E. I. J. SONNTAG
NEMANJINA ULICA BROJ 40a 37072

Dugogodišnja agenturska radnja 36984
WILJEMA WAJSA
BEOGRAD, Balkanska ulica 18. BEOGRAD.
Pored nabavke svakovrsne robe direktno od fabrikanta odpočela je vršiti posredstvo pri kupovini i prodaji svakovrsnih NEPOKRETNIH IMANJA
kako u Beogradu tako i u unutrašnjosti Srbije.
Osim toga kupujem dobro očuvane pisane mašine i kase.
Za obavještenja obratiti se svakog dana od 12—3 sata po podne.

SESTRE FEJGLOVE
MODISKINJE. — Knežev Spomenik broj 2
Izvoštavaju p. mušterije da su dobili veliki izbor kenskih šablona za proljetnu i letnju sezonu, kao i cvetne, ča, perja i t. d. prodaju po najnižim cenama. I-1
Radnja se nalazi u istom lokalnu gdje i ranije. 37042

TRAŽI SE — TRAŽI SE
- kasir ili kasirka -
za „Grand Hotel“.
Plata dobra. Stupiti mogu odmah. 1115

TRAŽI SE VIŠE
KELNERICA
mladića i žena za Grand Hotel.
Plata dobra. Stupiti mogu odmah. 1115

Oglašujte u Beograd. Novinama!
ODREDBA NAREDBE O RASVJETI
možete se držati, a da ne umanjite učinak osvjetljenja, ako upotrebite
TUNGSRAM POLU-WATT-LAMPE
sa 25, 40, 60 watta potroška struje.

U petak, 24. ov. mj. u 11 sati prije podne, davaćemo u Sabornoj crkvi, trogodišnji pomen svome dobrom ocu, a dvogodišnji svojoj majci
Mici i Stevanu J. Petkoviću
državnom savetniku u penziji
Molimo srodnike i prijatelje za sudjelovanje.
Beograd, 21. maja 1918.
Knjeginje Ljubice ulica 11.
Ožalošćena djeca: Dara i Dobra S. Petković, advokat sa ostalom rodbinom. 37063